

Asia: VN/16951/2020

Lausuntopyyntö keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunto

Lausun suunnitelmasta allaolevien alaotsikoiden alle

Mikäli vastasit yhtyäsi toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse

-

Suunnitelman tavoitteet

1 Suunnitelman tavoitteet - avovastaus

Ilmastopolitiikan pitää nojata kokonaisvaltaiseen näkemykseen, jossa huomioidaan tasapuolisesti hiilipäästöt ja hiilen sitominen sekä sen varastointi. Laskentamallien ja päästömittausten kehittäminen ja päivittäminen pitää olla mukana ohjelmassa, jotta voimme turvata tasapuolisen taakanjaon eri toimialojen kesken.

Suomella on jo erittäin kunnianhimoiset tavoitteet ilmastopolitiikassa. Näiden tavoitteiden rinnalla pitää kuitenkin huolehtia myös Suomen eri tuotannollisten toimialojen taloudellisesta kilpailukyvyistä, koska muutoin vaarana tuotannon siirtyminen maihin, joissa tuotannon ilmasto- ja ympäristökuormitus on Suomea paljon korkeammalla tasolla. Turvetuotanto on tästä hyvä esimerkki. Tarvitaan riittävät siirtymäajat, jotta on mahdollista kehittää korvaavaa teknologiaa ja tuotteita nykyisten tilalle, jos yleensä on mahdollista.

Suunnitelman näkökulman tulee lähteä uusien teknologioiden ja toimintamallien edistämisestä, ei uusien rajoitteiden asettamisesta. Mikäli pystymme luomaan oikeasti uutta taloudellista toimintaa ja työpaikkoja ilmasto- ja ympäristöpolitiikalla, voimme parhaiten edistää myös sen hyväksyttävyyttä eri kansalaispiireissä ja toimialoilla. Kun kaikki voivat olla voittajien puolella, suurin voittaja on ilmasto!

Liikenne

2a Liikenteeseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

2b Liikenne - avovastaus

Biokaasun osalta Suomi on edelleen kehitysvaltio. Mikäli haluamme oikeasti pitää biokaasun yhtenä vaihtoehtona energian tuotannossa, pitää esteet sen kokonaisvaltaiseen hyödyntämiseen raivata myös lainsäädännöstä. Muutoin siihen uhratut resurssit menevät hukkaan myös ilmaston kannalta katsottaessa.

Maataloudella ja elintarviketeollisuudella on mahdollisuus kehittää kestävää kiertotaloutta ravinteiden suhteen, jos turhat esteet biokaasun hyödyntämisestä energiana raivataan pois. Taloudellinen kannattavuus on kaiken perusta, koska maatalous ei kestä tällä hetkellä yhtään uutta lisäkustannusta.

Maatalous

3a Maatalouteen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

3b Maatalous - avovastaus

Maatalouden hiilen sitomisen ja varastoinnin mahdollisuudet maaperään ovat jääneet tässä ohjelmassa kovin vähäiseen rooliin. Pariisin ilmastokokouksen 4 promillen tavoite on mahdollista saavuttaa ja ylittää nykyisillä hiiliviljelyn ohjelmilla. Parhaissa tapauksissa on päästy jo prosentti luokkaan (1 prosentti on 25 kertaa 4 promillen tavoite). Hiiliviljelyn ja hiilikaupan kehittäminen maataloudessa edistää tehokkaimmin myös ilmastotavoitteiden saavuttamista. Tarvitsemme huomattavasti lisää kunnianhimoa näiden asioiden edistämiseen. Ilmastotavoitteista ei saa vain lisäkustannuksia, vaan siitä pitää saada lisää tuloja maataloudelle.

Tällä hetkellä elintarvikeketju ei ota huomioon maatalouden kustannuksia eikä maatalouden tuottamien tuotteiden laatu- eikä ympäristötekijöitä tuotteiden hinnoittelussa. Siksi on tärkeää vahvistaa viljelijän ansainta mahdollisuutta alkutuotannossa, koska tuottajahintojen kautta kustannusnousua ei ole mahdollista palauttaa yrittäjille siitä halpuuttamiseen keskittynyt kauppa on pitänyt huolen jo yli kymmenen vuotta.

Maataloudessa on kyse ruoasta, mutta myös ruokaturvasta, huoltovarmuudesta ja koko maan elinvoimaisuudesta. Tässä kotieläintuotanto on erityisesti Järvi-Suomessa keskeisessä roolissa. Luonnon olosuhteet ja peltorakenne alueella ovat pääosin sellaisia, joka suosii kotieläintuotantoa.

Tämä on myös alueen vahvuus maatalouden kokonaiskestävyyttä ajatellen, niin Suomen kuin maailman mittakaavassa ajatellen.

Nautakarjatalous on tällä hetkellä ja toivottavasti myös tulevaisuudessa alueen maataloustuotannon veturi, joka jalostaa nurmirehun ihmisille kelpaavaksi ravinnoksi. Nurmikiertoa ja pitkäaikaiset nurmet ovat myös tehokkaimpia hiilen sitoja maataloudessa nyt ja tulevaisuudessa. Suomalaisen nautakarjatalouden ilmastopäästöt ovat myös globaalissa vertailussa pieniä, joka tekee tuotannosta myös ilmastotehokasta.

Järvi-Suomen ilmasto- ja ympäristöohjelma painottaa hajautetun maataloustuotannon vahvistamista. Tämä on ympäristön, eläinten hyvinvoinnin, eläintautien ja maaseudun elinvoimaisuuden kannalta paras vaihtoehto, joka vaatii myös politiikkatoimia. Haluamme luoda Järvi-Suomeen kokonaiskestävä ruuantuotannon alueen, jossa huomioidaan luonnon, eläinten ja ihmisten hyvinvointi tasapuolisesti.

Peltometsäviljelystä voi todeta, että Järvi-Suomessa tämä toteutuu jo tällä hetkellä luontaisesti, koska pellot ovat yleisesti metsien ympäröimiä. Jos metsät otettaisiin huomioon alueen maatilojen hiilitaseissa, olisivat lähes kaikki yritykset hiilinegatiivisia jo tällä hetkellä.

Biokaasun merkitys on jäänyt suunnitelmassa liian pienelle huomiolle. Suomessa on laadittu kansallisen biokaasuohjelma, jota tulee edistää kaikilla politiikan osa-alueilla, myös ilmastopolitiikassa. Liikennebiokaasu pystyy tarjoamaan ratkaisuja sen tuotantoketjussa lukuisiin eri ilmastokysymyksiin.

Ilmastopolitiikkaa ei pidä kytkeä ravitsemuskysymyksiin. Kuten edellä todettua Suomen ja erityisesti Järvi-Suomen vahvuus on kestävässä kotieläintuotannossa, joka pystyy tuottamaan merkittävän osan kansalaisten tarvitsemasta ravinnosta. Kotieläintuotanto muuttaa ihmiselle kelpaamatonta raaka-ainetta ihmiselle hyödynnettävään muotoon. Tähän ei mikään muu ruokajärjestelmä pysty.

Rakennusten erillislämmitys

4a Rakennusten erillislämmitykseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

4b Rakennusten erillislämmitys - avovastaus

Puun käyttö lämmityksessä on Suomen yksi Suomen vahvuuksista, jolla pystytään tasaamaan energiaverkon kuormitusta käyttöhuippujen aikana kovilla pakkasilla. Samalla vähennetään fossiilisten polttoaineiden tarvetta, riippuvuutta tuontien energiasta sekä ylläpidetään metsiemme kasvua ja hiilensidontaa. Puun käyttöä kestävästi tulee edistää myös ilmastopolitiikan keinoin.

Työkoneet

5a Työkoneisiin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

5b Työkoneet - avovastaus

Teknologian kehitystä pitää edistää moottoreissa ja polttoaineissa. Sähkön käyttö pienemmissä koneissa on mahdollista, mutta isommat traktorit eivät kulje riittävän pitkiään nykyakuilla. Tässä muodossaan suunnitelma ainoastaan lisää kustannuksia alan toimijoille, mutta ei johda ilmaston kannalta parempaan lopputulemaan.

Jätehuolto

6a Jätehuoltoon suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

6b Jätehuolto - avovastaus

-

F-kaasut

7a F-kaasuihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

7b F-kaasut - avovastaus

-

Teollisuus ja muut päästöt

8a Teollisuuteen ja muihin päästöihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

8b Teollisuus ja muut päästöt - avovastaus

-

Kuntien ja alueiden ilmastotyö

9a Kunnille ja alueille suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

9b Kunnat ja alueet - avovastaus

-

Kulutuksen hiilijalanjälki

10a Kulutukseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

10b Kulutus - avovastaus

Ruuantuotannon osalta tilanne on vääristynyt siinä, että ruoan kulutuksen päästöt jäävät käytännössä maatalouden ja maatalouskuntien kannettaviksi. Tasapuolisuuden nimissä ilmastopolitiikassa pitää kohdentaa ruuan päästöistä tietty osa myös kulutukseen. Ruoka on välttämätöntä meille kaikille, joten sen päästöt hiililaskennassa kuuluvat myös kuluttajalle. Maatalous ei tuota ruokaa huvikseen.

Tasapuolisuuteen kuuluu myös hiilensitomisen huomioiminen maataloudessa, jo nyt eikä vasta 2030 AFOLY:n myötä. On hankala edistää ilmastotoimenpiteitä, jos niiden hyödyt jäävät huomioon ottamatta laskelmissa ja sekä ilmastokeskustelussa. Reiluus on oltava johtava ajatus myös ilmastopolitiikassa!

Julkiset hankinnat

11a Julkisiin hankintoihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

11b Julkiset hankinnat - avovastaus

Julkisten hankintojen osalta ruuasta on aina tehtävä kokonaiskestävyyteen perustuva arviointi. Suomalainen kotieläintuotanto on jo nyt suhteellisesti hyvällä tasolla ilmastokestävyydessä ja sillä hyvät mahdollisuudet edelleen kehittyä parempaan suuntaan, jos emme tee äkkiliikkeitä esim. julkisissa hankinnoissa. Suomalainen ruokalautanen sisältää jo nyt reilusti yli puolet kasvituotteita ja niiden määrä tulee kasvamaan. Eläinkunnan tuotteilla on kuitenkin tärkeä tehtävä kestävässä ruokahuollossa, eikä sen tulevaisuutta saa vaarantaa jyrkillä lainsäädännön muutoksilla, joiden jälkien paikkaaminen jälkikäteen tehdään, jossain muualla kuin Suomessa paljon suuremmalla ilmastokuormalla.

Muut poikkisektorit

12a Muille poikkisektoreille suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Näille osa-alueille pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

12b Muut poikkisektorit - avovastaus

Kuten edellä olemme tuoneet esille, biokaasu vaatii selvästi merkittävämpää roolia suunnitelmassa ja sitä kautta ilmastopolitiikassa. Ilmastopolitiikan tulee olla edistävää, ei rajoittavaa ja kieltävää tai poissulkevaa.

Toimenpideohjelma tavoitteiden saavuttamiseksi

13a Toimenpideohjelman vaikuttavuus

Toimenpideohjelmassa pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

13b Toimenpideohjelma - avovastaus

Tarvitsemme kokonaisvaltaista tutkimusta eri toimenpiteiden vaikutuksesta niin ilmastoon kuin talouteen ja hyvinvointiin. Toimenpiteissä pitää keskittyä toimenpiteisiin, jotka on mahdollista ottaa käyttöön pienin kustannuksin ja nopeasti.

Maatalous Suomessa ja EU:ssa on ajautunut kustannuskriisiin pitkälti energiapolitiikasta johtuvasta kustannusnoususta johtuen. Ilmastopolitiikka ei saa pahentaa tätä kierrettä. On luotava toimiva mekanismi, jolla nousevat tuotantokustannukset voidaan siirtää tuottajahintoihin, koska markkinamekanismi ei toimi tällä hetkellä. Ilman kannattavaa maataloutta ei ole myöskään mahdollisuutta, investoida ympäristöön ja tuonti vaihtoehto ei ole parempi ainakaan ilmasto kannalta.

13c Mitä lisätoimia ehdotatte tavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi?

Tarvitsemme siis Suomeen ruokapaneelin, jossa kokonaisvaltaisesti sovitaan ruokaketjun panostuksista ilmastotoimenpiteisiin ja samalla kustannusten kohdentamisessa tasapuolisesti ruokaketjuun, tukipolitiikkaan ja kuluttajahintoihin. Tämän avulla on mahdollista luoda kokonaiskestävä ruuantuotantomalli, jonka avulla Suomi selviää nykyisistä ja tulevista ruuantuotannon haasteista.

Suunnitelman ympäristö-, talous- ja sosiaaliset vaikutukset

14 Suunnitelman ympäristö-, talous- ja sosiaaliset vaikutukset

Tarvitaan kokovaltainen vaikuttavuusarviointi, joka huomioi ympäristö-, talous- ja sosiaaliset kysymykset realistisesti ja tasapuolisesti. Suomi tarvitsee jatkossakin kokonaiskestävästi toimivan luonnonvaratoimialan, joka pystyy huolehtimaan ilmastosta kuin ihmisistä sekä maaseutualuisen elinvoimasta. Näitä asioista ei voida päättää ilman maaseudun toimijoiden kuulemista ja huomioimista, koska heidät on saatava mukaan yhteiseen ponnistukseen ilmaston ja ympäristön puolesta.

Muita huomioita

15 Muita huomioita

-

16 Voiko organisaationi osaltaan edistää ilmastosuunnitelman tavoitteiden saavuttamista?

Kyllä

Rouvinen Jari

